

Έρευνα για το Δημογραφικό Πρόβλημα στην
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Περιγραφή Έρευνας, Στατιστικές Αναλύσεις
και Συμπεράσματα

Δρ. Κωνσταντίνος Ρηγόπουλος

Ιούλιος 2023

Πίνακας Περιεχομένων

Executive Summary- Επιτελική Σύνοψη.....	4
Εισαγωγή.....	5
Ερωτηματολόγιο Έρευνας.....	6
Εισαγωγή.....	6
Α. Γενικές Ερωτήσεις.....	6
Β. Ερωτήσεις Σχετικές με το Δημογραφικό Πρόβλημα.....	8
Μέρος Α. Περιγραφή των Δημογραφικών Χαρακτηριστικών των Πολιτών που Συμμετείχαν στην Έρευνα.....	10
Α1. Ηλικία.....	10
Α2. Φύλο.....	11
Α3. Επίπεδο Σπουδών.....	12
Α.4 Ποια είναι η θέση σας στην απασχόληση;.....	13
Α.5 Σε ποιο Δήμο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατοικείτε;.....	14
Α.6 Το καθαρό ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα;.....	15
Α.7 Ποια από τις παρακάτω προτάσεις περιγράφει καλύτερα την οικογενειακή σας κατάσταση;.....	16
ΜΕΡΟΣ Β. Ερωτήσεις Σχετικές με το Δημογραφικό Πρόβλημα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.....	18
Β.1 Στην περιοχή που κατοικώ ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού:.....	18
Β.2 Στην περιοχή που κατοικώ ο πληθυσμός γερνάει εξαιτίας της κακής οικονομικής κατάστασης.....	19
Β.3 Στην περιοχή που κατοικώ οι νέοι δημιουργούν δική τους οικογένεια όλο και πιο αργά στη ζωή τους.....	20
Β.4 Στην περιοχή που κατοικώ υπάρχουν πολιτικές και δράσεις υποστήριξης της οικογένειας.....	21
Β.5 Στην περιοχή που κατοικώ διαπιστώνω «καθυστέρηση-αναβολή» της τεκνοποίησης των νέων ζευγαριών για λόγους ανεργίας.....	22
Β.6 Στην περιοχή που κατοικώ το να αποκτήσει παιδί ένα ζευγάρι σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά αποτελεί απλώς θέμα επιλογής.....	23
Β.7 Στην περιοχή που κατοικώ, το να αποκτήσει ένα ζευγάρι παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά, αντανακλά συνθήκες στην κοινωνία που θέτουν φραγμούς στη δημιουργία οικογένειας.....	24
Β.8 Ποιες είναι αυτές οι συνθήκες;.....	25
Β.9 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της κακής οικονομικής τους κατάστασης.....	25
Β.10 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της αλλαγής των αντιλήψεων της κοινωνίας σχετικά με τον γάμο.....	26

B.11 Γνωρίζετε πρωτοβουλίες που έλαβε η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος;	27
B.12 Αν ΝΑΙ, ποιες πρωτοβουλίες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας θεωρείτε πετυχημένες στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος;	28
B.13 Ποιες (επιπλέον) κατά τη γνώμη σας πρωτοβουλίες θεωρείτε ότι μπορεί να λάβει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος;	28
Βασικά Συμπεράσματα Έρευνας και Περιορισμοί	29

Executive Summary- Επιτελική Σύνοψη

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας φαίνεται πως υπάρχει δημογραφικό πρόβλημα και αυτό οφείλεται σε διάφορους παράγοντες. Οι κύριοι λόγοι που συμβάλλουν στο δημογραφικό πρόβλημα είναι οι εξής:

Υπογεννητικότητα: Η μείωση του αριθμού των γεννήσεων που προκαλείται από διάφορες αιτίες. Οι αιτίες περιλαμβάνουν την αύξηση της ηλικίας γάμου, τη μείωση του αριθμού των παιδιών ανά οικογένεια, την αύξηση της επαγγελματικής συμμετοχής των γυναικών και τις οικονομικές προκλήσεις που συνδέονται με την ανατροφή παιδιών.

Αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των ζευγαριών που αποφασίζουν να κάνουν οικογένεια: Η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου, η ανεργία και οι ευρύτερες προκλήσεις που συνοδεύουν την απόκτηση παιδιών έχουν οδηγήσει σε αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των ζευγαριών που αποφασίζουν να κάνουν οικογένεια. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού των νέων γενεών σε σχέση με τις ηλικιωμένες, προκαλώντας δημογραφική ανεπάρκεια στην ΠΔΕ.

Από το σύνολο των απαντήσεων και των προτάσεων, φαίνεται ότι το δημογραφικό αποτελεί ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα της ΠΔΕ που απασχολεί τους πολίτες της. Το δημογραφικό συνδέεται με την αναβολή ή τη μη δημιουργία οικογένειας από τα νέα ζευγάρια, γεγονός που μπορεί να οφείλεται σε μία πληθώρα οικονομικών, εργασιακών, κοινωνικών και μορφωτικών συνθηκών.

Ουσιαστικά το ζητούμενο είναι να βοηθηθούν με τους κατάλληλους τρόπους αυτοί οι νέοι που ενώ θέλουν να αποκτήσουν παιδιά, για κάποιους από τους παραπάνω λόγους δεν το αποφασίζουν. Οι δράσεις υποστήριξης θα μπορούσαν, όπως φάνηκε και από τις ανοιχτές ερωτήσεις, να περιλαμβάνουν διάφορες πρωτοβουλίες όπως διευκολύνσεις στην εύρεση εργασίας, επιδότηση στέγης, επιδότηση/ βοήθεια σε ιατρικά θέματα σχετικά με τη γονιμότητα κ.α. Σε κάθε περίπτωση, και δεδομένων των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νέοι, δε θεωρείται ότι η ΠΔΕ έχει λάβει οποιαδήποτε σχετική πρωτοβουλία καταπολέμησης του δημογραφικού προβλήματος. Η παρούσα έρευνα, παρουσιάζει ένα ικανό αριθμό ιδεών/ προτάσεων ώστε να νιώσουν οι πολίτες της περιοχής, και ακόμα περισσότερο τα νέα ζευγάρια μία υποστήριξη σχετικά.

Εισαγωγή

Η εργασία αφορά στην διεξαγωγή ποσοτικής έρευνας σε κατοίκους της Περιφέρειας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) σχετικά με το δημογραφικό ζήτημα και τις συνέπειές του. Επιχειρήθηκε, με τη χρήση ερωτηματολογίων, η διερεύνηση του κατά πόσο το δημογραφικό ζήτημα έχει επηρεάσει και θα επηρεάσει την καθημερινότητα των πολιτών, και των νοικοκυριών της ΠΔΕ.

Ένα από τα βασικά προβλήματα της χώρας είναι η γήρανση του πληθυσμού. Η Ελλάδα έχει μία από τις υψηλότερες ποσοστώσεις ηλικιωμένων πληθυσμών στην Ευρώπη, με τον πληθυσμό των ατόμων σε μεγάλη ηλικία να αυξάνεται διαρκώς. Ταυτόχρονα, οι νέες γενιές είναι συγκριτικά μικρότερες σε πληθυσμούς από τις παλαιότερες, καθώς ο ρυθμός γεννήσεων έχει μειωθεί σημαντικά. Ιδιαίτερο προβληματισμό δημιουργεί η διαχρονική πορεία της πολύ χαμηλής γονιμότητας, η οποία είναι συνυφασμένη με νέα κοινωνικά προβλήματα και ανάγκες που απορρέουν από την οικονομική ύφεση. Επιπλέον, η εσωτερική μετανάστευση και η αποδήμηση νέων ανθρώπων σε άλλες χώρες της Ευρώπης και του εξωτερικού δυνητικά επηρεάζει το δημογραφικό των περιφερειών. Οι νέοι Έλληνες αντιμετωπίζουν συχνά την ανεργία και την έλλειψη προοπτικών στη περιοχή τους, επομένως επιλέγουν να μεταναστεύσουν, αφήνοντας μια κενή θέση στην τοπική ή και στην εγχώρια αγορά εργασίας και στο κοινωνικό ύψος.

Στην ανάλυση της έρευνας παρακάτω παρουσιάζονται κάποιες ιδέες και προτάσεις των κατοίκων των Δήμων της ΠΔΕ για την καλύτερη αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος τοπικά. Κυρίως όμως η έρευνα αποσκοπεί στη μελέτη του κατά πόσο η εξέλιξη των δημογραφικών δεδομένων της περιοχής και οι πιθανές μελλοντικές επιπτώσεις τους, μπορούν έστω και εν μέρει, να αντιμετωπιστούν από πρωτοβουλίες και δράσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS. Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να τροφοδοτήσουν τους φορείς υλοποίησης, τις αρμόδιες Διευθύνσεις της Περιφέρειας, την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, την ΕΥΣΕΚΤ αλλά και τις αρμόδιες Διευθύνσεις του οικείου Υπουργείου.

Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Ερωτηματολόγιο για το Δημογραφικό Πρόβλημα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Εισαγωγή

Η παρούσα έρευνα διεξάγεται στο πλαίσιο της διερεύνησης του δημογραφικού προβλήματος και της γήρανσης του πληθυσμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Σκοπός της έρευνας είναι η ανάδειξη των αιτιών και εις βάθος κατανόηση των επιπτώσεων του δημογραφικού προβλήματος στους πολίτες και τους φορείς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Επισημαίνεται ότι όλα τα στοιχεία που πρόκειται να συμπληρωθούν από τους συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα μέσω του κατωτέρω ερωτηματολογίου παραμένουν ανώνυμα, αφού εξ αρχής δεν θα συλλεγούν προσωπικά δεδομένα που μπορούν να οδηγήσουν στην ταυτοποίηση των συμμετεχόντων. Τα δεδομένα που θα συλλεγούν θα υποστούν επεξεργασία μόνο στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας με σκοπό την παραγωγή στατιστικών στοιχείων. Σε καμία περίπτωση τα δεδομένα που παρέχετε μέσω του ερωτηματολογίου δεν θα κοινοποιηθούν σε τρίτους αποδέκτες για σκοπούς άμεσης προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει λάβει όλα τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για να διασφαλίσει ότι τα στοιχεία που μας παρέχετε παραμένουν προστατευμένα και ασφαλή. Τέλος, σας ενημερώνουμε ότι για οποιαδήποτε πληροφορία επιθυμείτε σχετικά με την προστασία των δεδομένων σας, μπορείτε να επικοινωνήσετε με τον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (DPO) που έχει διορίσει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο email: dpo@pde.gov.gr

A. Γενικές Ερωτήσεις

Για καθαρά στατιστικούς λόγους θα ήθελα να μου πείτε:

A.1 Πότε γεννηθήκατε (έτος);

A.2 Φύλο: Άνδρας Γυναίκα Άλλο

A.3 Επίπεδο σπουδών:

Μέχρι Απόφοιτος Δημοτικού -----

Μέχρι Απόφοιτος Γυμνασίου -----

Μέχρι Απόφοιτος Λυκείου -----

Απόφοιτος Τριτοβάθμιας -----

Απόφοιτος Μεταπτυχιακού -----

ΔΓ/ΔΑ -----

A.4 Ποια είναι η θέση σας στην απασχόληση;

Εργοδότης/ Αυτοαπασχολούμενος -----

Αγροτικές ασχολίες -----

Άνεργος/ Δεν αναζητώ εργασία -----

Άνεργος/ Ζητώ εργασία -----

Σπουδαστής/ Φοιτητής -----

Συνταξιούχος -----

Οικιακά -----

Ιδιωτικός Υπάλληλος -----

Δημόσιος Υπάλληλος -----

Δ.Α. -----

A.5 Σε ποιο Δήμο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατοικείτε;

A.6 Το Ετήσιο Οικογενειακό Καθαρό σας Εισόδημα;

0-5.000€ -----

5.001-10.000€ -----

10.001-15.000€ -----

15.001-20.000€ -----

20.001-25.000€ -----	☐
25.001-30.000€ -----	☐
30.001- πάνω -----	☐
ΔΓ/ΔΑ -----	☐

A.8. Ποια από τις παρακάτω προτάσεις περιγράφει καλύτερα την οικογενειακή σας κατάσταση;

Εργένης/ισσα που ζει στο πατρικό του/της σπίτι	
Εργένης/ισσα που ζει μόνος/η του/της	
Συγκατοίκηση χωρίς παιδιά	
Συγκατοίκηση με παιδί/ παιδιά που ζουν στο σπίτι	
Συγκατοίκηση με παιδί/ παιδιά που δε ζουν στο σπίτι	
Παντρεμένος / η χωρίς παιδιά	
Παντρεμένος / η με παιδί/ παιδιά που ζουν στο σπίτι	
Παντρεμένος / η με παιδί/ παιδιά που δε ζουν στο σπίτι	
Μονογονέας με παιδιά που ζουν στο σπίτι	
Μονογονέας με παιδιά που δε ζουν στο σπίτι	
Άλλο	

B. Ερωτήσεις Σχετικές με το Δημογραφικό Πρόβλημα

(Επιλέξτε μία από τις παρακάτω προτάσεις που θεωρείτε ότι αντιπροσωπεύει καλύτερα την περιοχή που κατοικείτε)

B.1. Στην περιοχή που κατοικώ ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού:

Αυξάνεται ραγδαία (Περισσότεροι θάνατοι, λιγότερες γεννήσεις)	Αυξάνεται (Περισσότεροι θάνατοι, λιγότερες γεννήσεις)	Παραμένει σταθερός	Μειώνεται (Περισσότερες γεννήσεις, λιγότεροι θάνατοι)	Μειώνεται ραγδαία (Περισσότερες γεννήσεις, λιγότεροι θάνατοι)
---	---	--------------------	---	---

(Επιλέξτε το βαθμό συμφωνίας/ διαφωνίας σας με τις παρακάτω προτάσεις)

B.2. Στην περιοχή που κατοικώ ο πληθυσμός γερνάει εξαιτίας της κακής οικονομικής κατάστασης:

--	--	--	--	--

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως
---------------------	---------	----------------------------------	---------	---------------------

B.3. Στην περιοχή που κατοικώ οι νέοι δημιουργούν δική τους οικογένεια όλο και πιο αργά στη ζωή τους:

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως
---------------------	---------	----------------------------------	---------	---------------------

B.4. Στην περιοχή που κατοικώ υπάρχουν πολιτικές και δράσεις υποστήριξης της οικογένειας:

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως
---------------------	---------	----------------------------------	---------	---------------------

B.5. Στην περιοχή που κατοικώ διαπιστώνω «καθυστέρηση-αναβολή» της τεκνοποίησης των νέων ζευγαριών για λόγους ανεργίας:

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως
---------------------	---------	----------------------------------	---------	---------------------

B.6. Στην περιοχή που κατοικώ το να αποκτήσει παιδί ένα ζευγάρι σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά, αποτελεί απλώς θέμα επιλογής:

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως
---------------------	---------	----------------------------------	---------	---------------------

B.7. Στην περιοχή που κατοικώ, το να αποκτήσει ένα ζευγάρι παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά, αντανακλά συνθήκες στην κοινωνία που θέτουν φραγμούς στη δημιουργία οικογένειας:

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως
---------------------	---------	----------------------------------	---------	---------------------

B8. Ποιες είναι αυτές οι συνθήκες (ανοιχτή ερώτηση, έως 2 αναφορές)

1.....
.....
.....2.....
.....

B.9. Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της κακής οικονομικής τους κατάστασης.

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως

B.10. Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της αλλαγής των αντιλήψεων της κοινωνίας σχετικά με το γάμο.

Συμφωνώ Απολύτως	Συμφωνώ	Ούτε Συμφωνώ/ Ούτε Διαφωνώ	Διαφωνώ	Διαφωνώ Απολύτως

B.11. Γνωρίζετε πρωτοβουλίες που έλαβε η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

B. 12. Αν ναι, ποιες πρωτοβουλίες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας θεωρείτε πετυχημένες στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του Δημογραφικού Προβλήματος;

B.13. Ποιες (επιπλέον) κατά τη γνώμη σας πρωτοβουλίες θεωρείτε ότι μπορεί να η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του Δημογραφικού Προβλήματος; (ανοιχτή ερώτηση, έως 2 αναφορές)

(προαιρετικές οι ερωτήσεις B.11, B.12, B.13)

----- Σας ευχαριστούμε θερμά για τη συμμετοχή σας -----

Μέρος Α. Περιγραφή των Δημογραφικών Χαρακτηριστικών των Πολιτών που Συμμετείχαν στην Έρευνα

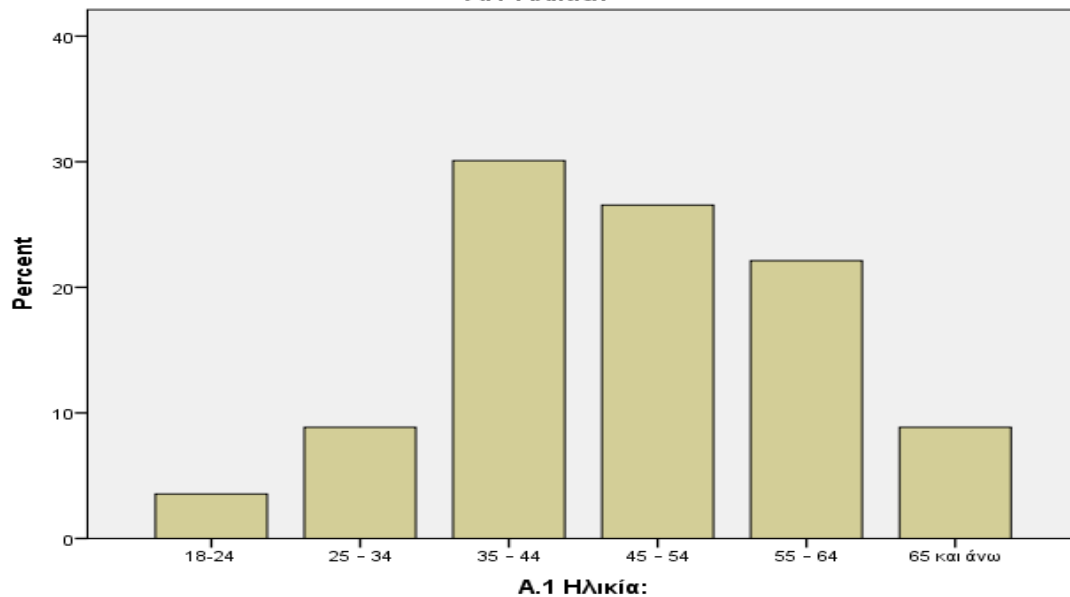
A1. Ηλικία

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα καλύπτουν όλο το ηλικιακό φάσμα των ενήλικων κατοίκων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, με τους περισσότερους από αυτούς να είναι στην ηλικιακή ομάδα από 35 έως 44 ετών. Είναι ένα δείγμα κατάλληλο για την έρευνα καθώς οι βασικές ομάδες που συμμετέχουν, 35-44, 45-54 και 55-64 είναι είτε ήδη οικογενειάρχες, είτε σε θέση να κάνουν οικογένεια.

A.1 Ηλικία:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18-24	4	3.5	3.5	3.5
25 – 34	10	8.8	8.8	12.4
35 – 44	34	30.1	30.1	42.5
45 – 54	30	26.5	26.5	69.0
55 – 64	25	22.1	22.1	91.2
65 και άνω	10	8.8	8.8	100.0
Total	113	100.0	100.0	

A.1 Ηλικία:

A2. Φύλο

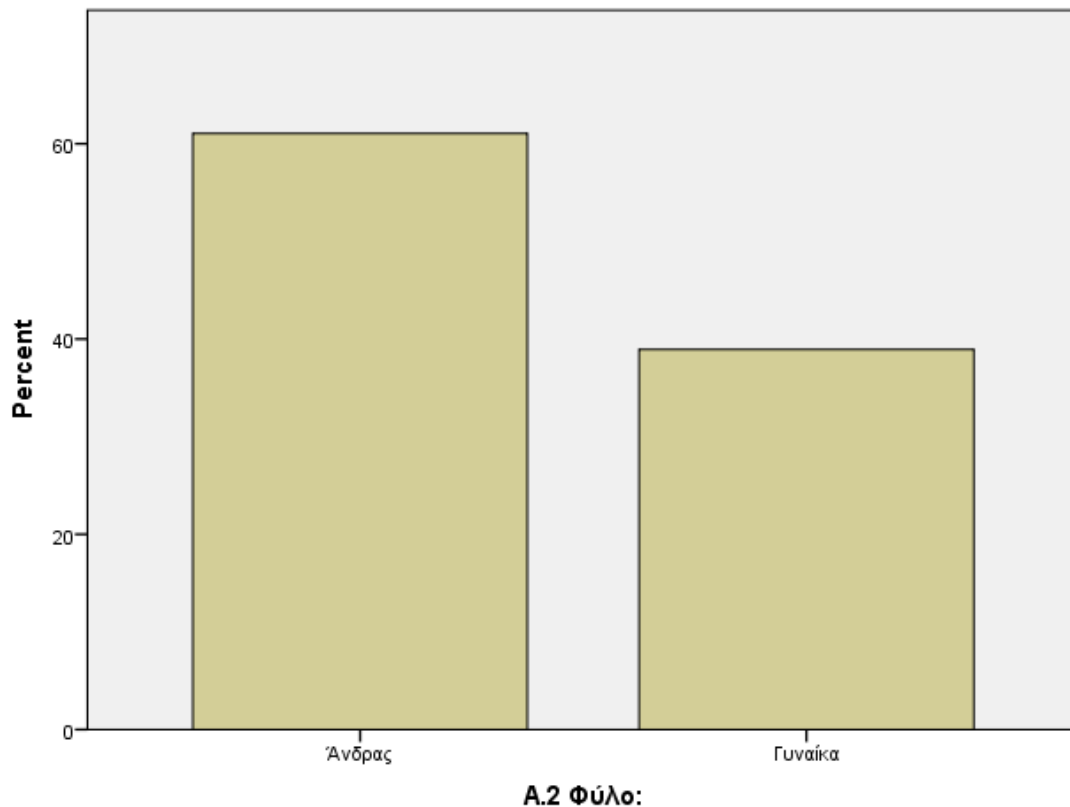
Από την άλλη πλευρά, παρά το γεγονός ότι πολλές ερωτήσεις έμμεσα σχετίζονται με τις απόψεις των γυναικών για την δημιουργία οικογένειας, το γυναικείο φύλο υποεκπροσωπείται με 44 συμμετέχουσες στην έρευνα έναντι 69

ανδρών. Σε κάθε περίπτωση όμως το δείγμα είναι αρκετά μικρό έτσι και αλλιώς για να βγουν πολύ ασφαλή συμπεράσματα για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

A.2 Φύλο:

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	69	61.1	61.1	61.1
	Γυναίκα	44	38.9	38.9	100.0
	Total	113	100.0	100.0	

A.2 Φύλο:

A3. Επίπεδο Σπουδών

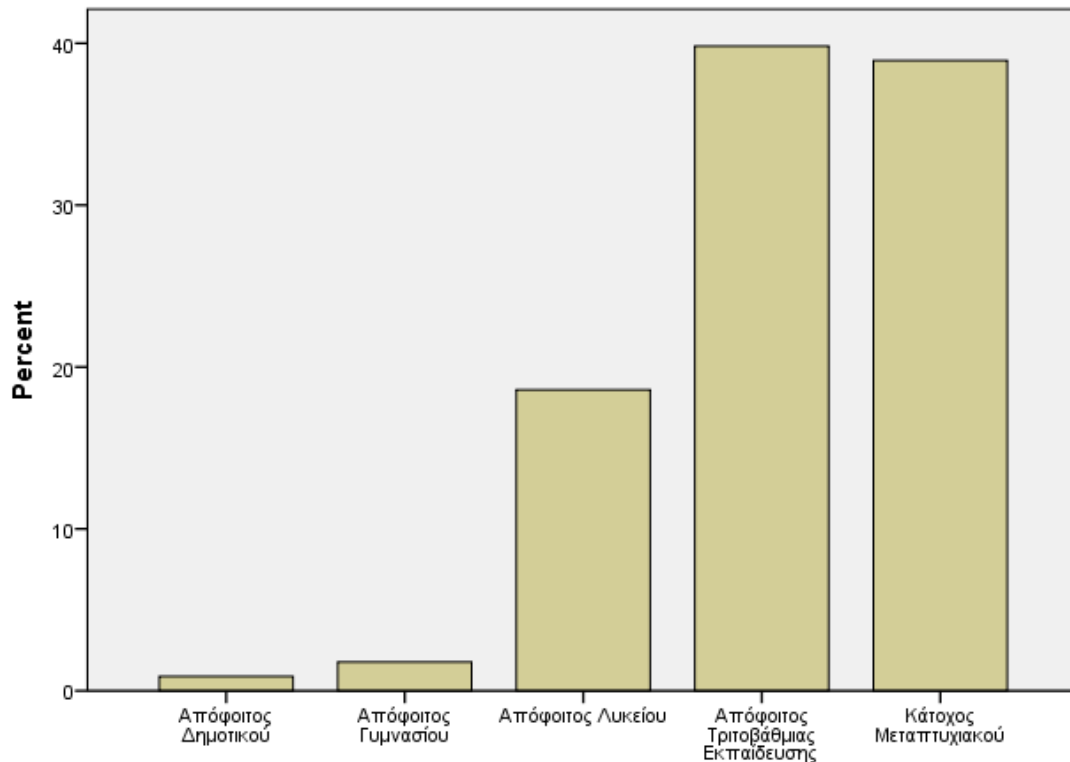
Και σε αυτή την έρευνα βλέπουμε ένα μεγάλο ποσοστό συμμετεχόντων να είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και κάτοχοι μεταπτυχιακού. Αυτό οφείλεται αφενός στο βελτιωμένο εκπαιδευτικό υπόβαθρο των κατοίκων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, και αφετέρου στο γεγονός ότι πιο εύκολα συμμετέχουν σε σύνθετες

διαδικτυακές έρευνες όπως αυτή που παρουσιάζουμε, άτομα σχετικά υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

A.3 Επίπεδο σπουδών:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Απόφοιτος Δημοτικού	1	.9	.9	.9
Απόφοιτος Γυμνασίου	2	1.8	1.8	2.7
Απόφοιτος Λυκείου	21	18.6	18.6	21.2
Απόφοιτος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	45	39.8	39.8	61.1
Κάτοχος Μεταπτυχιακού	44	38.9	38.9	100.0
Total	113	100.0	100.0	

A.3 Επίπεδο σπουδών:

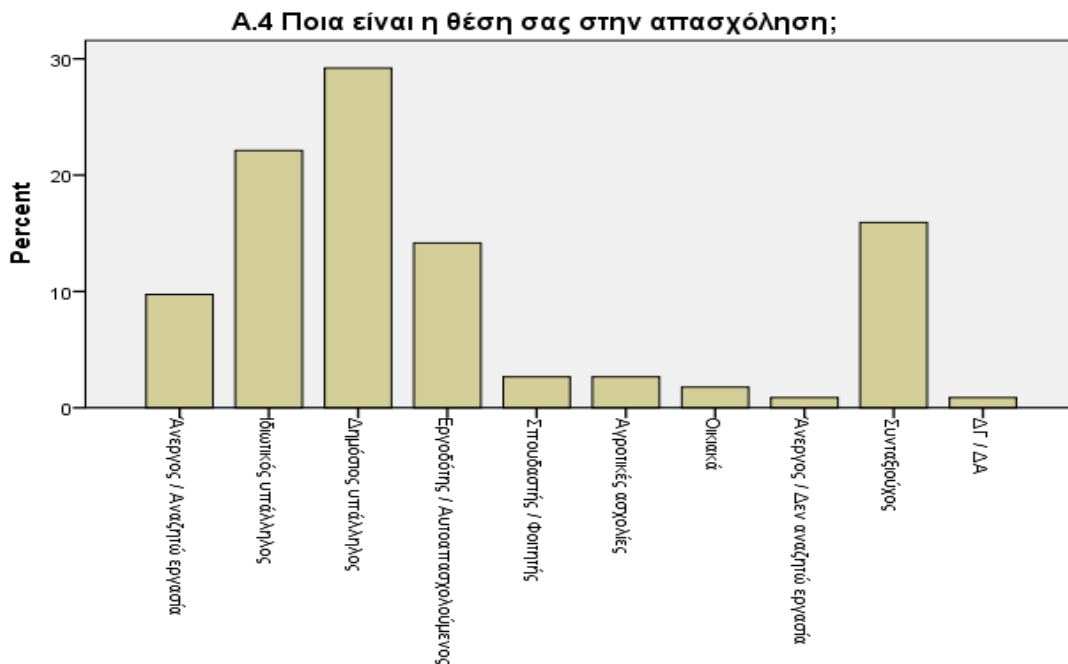
A.3 Επίπεδο σπουδών:

A.4 Ποια είναι η θέση σας στην απασχόληση;

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν πολίτες από όλο το φάσμα της απασχόλησης, με ποσοστό όμως πάνω του 50% να προέρχεται από τον κλάδο των μισθωτών υπαλλήλων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

A.4 Ποια είναι η θέση σας στην απασχόληση;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνεργος / Αναζητώ εργασία	11	9.7	9.7	9.7
	Ιδιωτικός υπάλληλος	25	22.1	22.1	31.9
	Δημόσιος υπάλληλος	33	29.2	29.2	61.1
	Εργοδότης / Αυτοαπασχολούμενος	16	14.2	14.2	75.2
	Σπουδαστής / Φοιτητής	3	2.7	2.7	77.9
	Αγροτικές ασχολίες	3	2.7	2.7	80.5
	Οικιακά	2	1.8	1.8	82.3
	Άνεργος / Δεν αναζητώ εργασία	1	.9	.9	83.2
	Συνταξιούχος	18	15.9	15.9	99.1
	ΔΓ / ΔΑ	1	.9	.9	100.0
	Total	113	100.0	100.0	

A.4 Ποια είναι η θέση σας στην απασχόληση;

A.5 Σε ποιο Δήμο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατοικείτε;

Στην παρούσα έρευνα οι συμμετέχοντες είναι κάτοικοι διαφόρων δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, με ποσοστό όμως σχεδόν 47% να προέρχεται από το δήμο Πατρέων. Το ποσοστό αυτό ξεπερνά το πραγματικό ποσοστό πληθυσμού του δήμου σε σχέση με την περιφέρεια κατά σχεδόν 16 μονάδες, που σημαίνει

ουσιαστικά ότι οι απαντήσεις που θα αναλυθούν παρακάτω, προέρχονται από μία υπέρ-εκπροσώπηση του δήμου Πατρέων, μεγαλύτερη της αναλογικής.

A.5 Σε ποιο Δήμο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατοικείτε;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αγρινίου	23	20.4	20.4	20.4
Αιγιαλείας	1	.9	.9	21.2
Ακτίου - Βόνιτσας	1	.9	.9	22.1
Αμφιλοχίας	1	.9	.9	23.0
Ανδραβίδας - Κυλλήνης	2	1.8	1.8	24.8
Αρχαίας Ολυμπίας	2	1.8	1.8	26.5
Δυτικής Αχαΐας	2	1.8	1.8	28.3
Ζαχάρως	1	.9	.9	29.2
Ήλιδας	5	4.4	4.4	33.6
Θέρμου	1	.9	.9	34.5
Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου	5	4.4	4.4	38.9
Ναυπακτίας	5	4.4	4.4	43.4
Ξηρομέρου	1	.9	.9	44.2
Πατρέων	53	46.9	46.9	91.2
Πηνειού	1	.9	.9	92.0
Πύργου	9	8.0	8.0	100.0
Total	113	100.0	100.0	

A.6 Το καθαρό ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα;

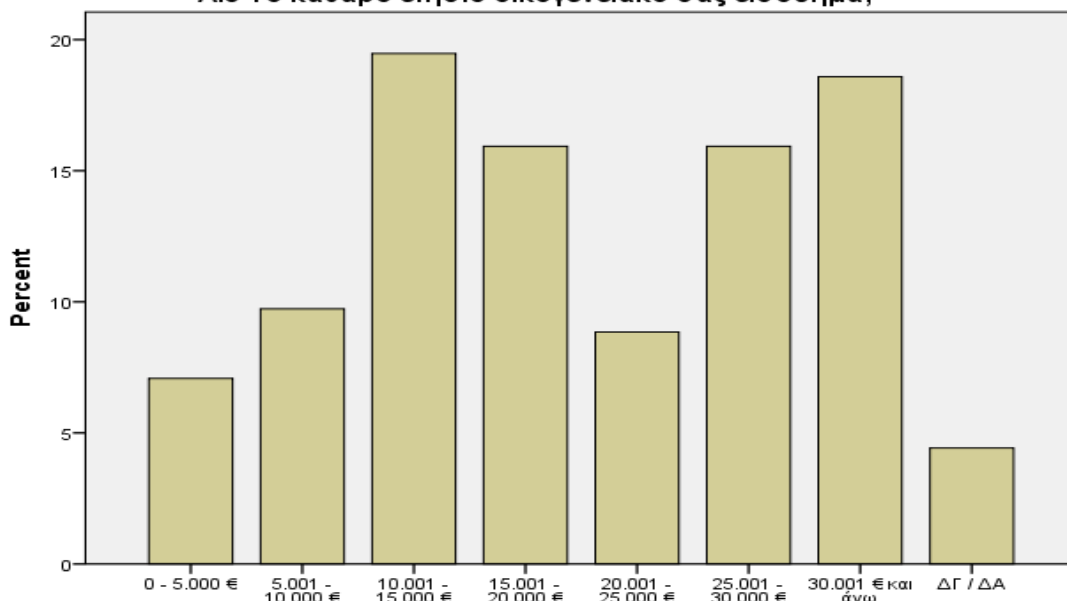
Το μέσο εισόδημα των συμμετεχόντων στην έρευνα κυμαίνεται μεταξύ των 15 και των 20 χιλιάδων ευρώ ετησίως για κάθε οικογένεια. Το εισόδημα αυτό είναι πολύ κοντά στα 18.563€ ετήσιο οικογενειακό εισόδημα, που αποτελεί και τον εθνικό μέσο

όρο. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι στην παρούσα έρευνα, σχεδόν 20% των συμμετεχόντων δήλωσε μέσο ετήσιο οικογενειακό εισόδημα 30 χιλιάδων ευρώ και πάνω.

A.6 Το καθαρό ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0 - 5.000 €	8	7.1	7.1	7.1
5.001 - 10.000 €	11	9.7	9.7	16.8
10.001 - 15.000 €	22	19.5	19.5	36.3
15.001 - 20.000 €	18	15.9	15.9	52.2
20.001 - 25.000 €	10	8.8	8.8	61.1
25.001 - 30.000 €	18	15.9	15.9	77.0
30.001 € και άνω	21	18.6	18.6	95.6
ΔΓ / ΔΑ	5	4.4	4.4	100.0
Total	113	100.0	100.0	

A.6 Το καθαρό ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα;

A.6 Το καθαρό ετήσιο οικογενειακό σας εισόδημα;

A.7 Ποια από τις παρακάτω προτάσεις περιγράφει καλύτερα την οικογενειακή σας κατάσταση;

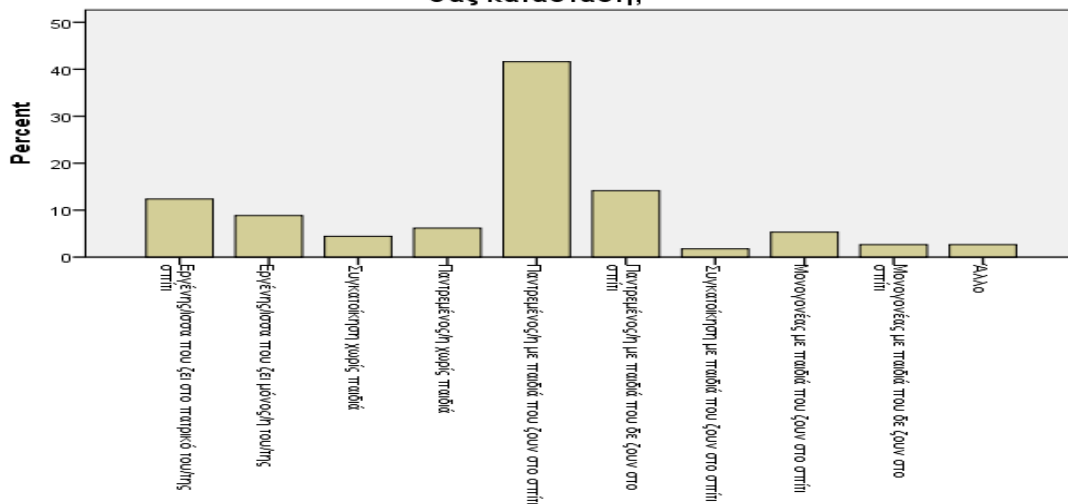
Προχωρώντας τώρα στο πρώτο δημογραφικό στοιχείο που σχετίζεται με το περιεχόμενο της παρούσας έρευνας, διαπιστώνουμε ότι το 41,6% των συμμετεχόντων είναι παντρεμένοι που ζουν με τα παιδιά τους και το 14,2%

παντρεμένοι με παιδιά που δε ζουν μαζί. Αν σε αυτά τα ποσοστά αθροίσουμε 8% μονογονεϊκών οικογενειών και 1,8% ζευγαριών που αν και δεν έχουν παντρευτεί έχουν παιδιά, ποσοστό ίσο με το 65,6% των συμμετεχόντων είναι γονείς.

A.7 Ποια από τις παρακάτω προτάσεις περιγράφει καλύτερα την οικογενειακή σας κατάσταση;

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Εργένης/ισσα που ζει στο πατρικό του/της σπίτι	14	12.4	12.4	12.4
Εργένης/ισσα που ζει μόνος/η του/της	10	8.8	8.8	21.2
Συγκατοίκηση χωρίς παιδιά	5	4.4	4.4	25.7
Παντρεμένος/η χωρίς παιδιά	7	6.2	6.2	31.9
Παντρεμένος/η με παιδιά που ζουν στο σπίτι	47	41.6	41.6	73.5
Παντρεμένος/η με παιδιά που δε ζουν στο σπίτι	16	14.2	14.2	87.6
Συγκατοίκηση με παιδιά που ζουν στο σπίτι	2	1.8	1.8	89.4
Μονογονέας με παιδιά που ζουν στο σπίτι	6	5.3	5.3	94.7
Μονογονέας με παιδιά που δε ζουν στο σπίτι	3	2.7	2.7	97.3
Άλλο	3	2.7	2.7	100.0
Total	113	100.0	100.0	

A.7 Ποια από τις παρακάτω προτάσεις περιγράφει καλύτερα την οικογενειακή σας κατάσταση;

ΜΕΡΟΣ Β. Ερωτήσεις Σχετικές με το Δημογραφικό Πρόβλημα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

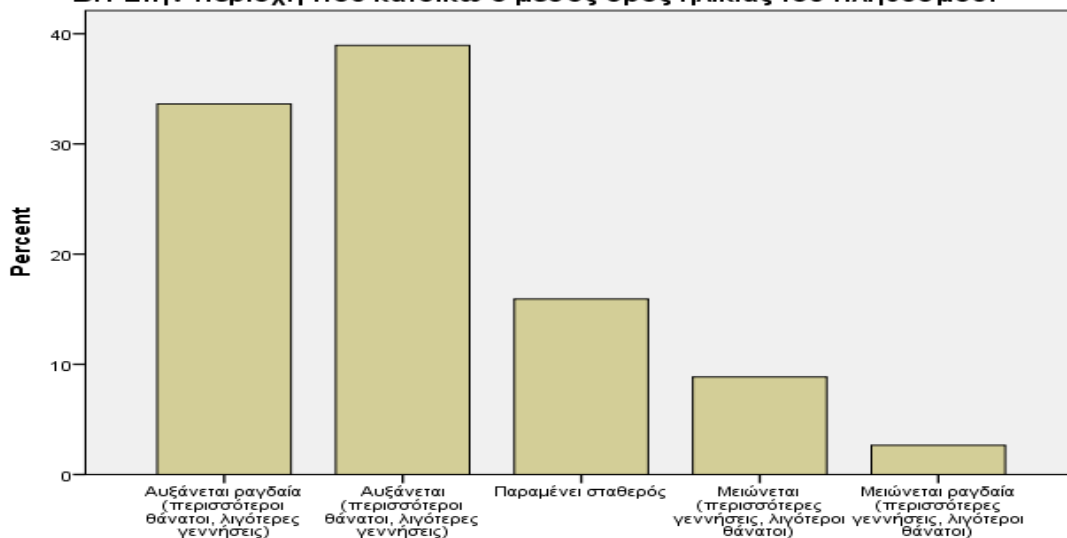
Β.1 Στην περιοχή που κατοικώ ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού:

Ξεκινώντας από την πρώτη ερώτηση που αφορά απευθείας το δημογραφικό πρόβλημα, διαπιστώνουμε ότι το 72,6% των συμμετεχόντων, διαπιστώνει δημογραφικό πρόβλημα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με τον πληθυσμό να γερνάει, σε κάποιες περιπτώσεις ραγδαία. Μόλις 11,5% των συμμετεχόντων θεωρούν ότι δεν υπάρχει δημογραφικό πρόβλημα ενώ 8,8% θεωρούν ότι ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού παραμένει σταθερός.

Β.1 Στην περιοχή που κατοικώ ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού:

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Αυξάνεται ραγδαία (περισσότεροι θάνατοι, λιγότερες γεννήσεις)	38	33.6	33.6	33.6
Αυξάνεται (περισσότεροι θάνατοι, λιγότερες γεννήσεις)	44	38.9	38.9	72.6
Παραμένει σταθερός	18	15.9	15.9	88.5
Μειώνεται (περισσότερες γεννήσεις, λιγότεροι θάνατοι)	10	8.8	8.8	97.3
Μειώνεται ραγδαία (περισσότερες γεννήσεις, λιγότεροι θάνατοι)	3	2.7	2.7	100.0
Total	113	100.0	100.0	

Β.1 Στην περιοχή που κατοικώ ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού:

Β.1 Στην περιοχή που κατοικώ ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού:

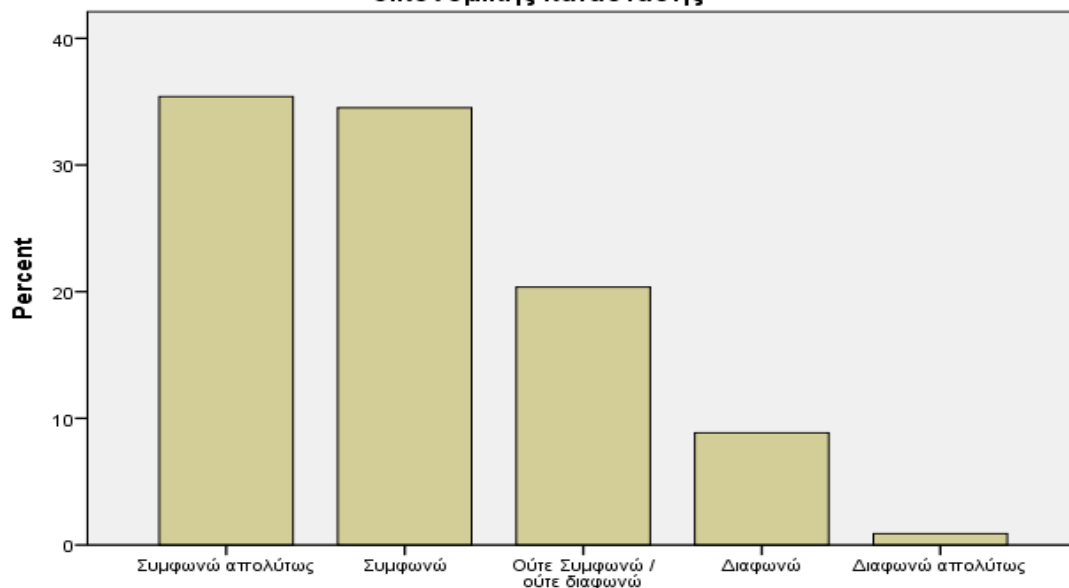
B.2 Στην περιοχή που κατοικώ ο πληθυσμός γερνάει εξαιτίας της κακής οικονομικής κατάστασης

Αναφορικά με τα αίτια αυτής της αύξησης του μέσου όρου ηλικίας του πληθυσμού, ποσοστό που αγγίζει το 70% την αποδίδει στην κακή οικονομική κατάσταση του πληθυσμού της περιφέρειας. Υπάρχει μια στενή σχέση μεταξύ της υπογεννητικότητας και του χαμηλού εισοδήματος. Τα χαμηλά επίπεδα εισοδήματος συνδέονται με υψηλότερες ποσοστώσεις υπογεννητικότητας καθώς οι οικογένειες με περιορισμένους πόρους μπορεί να σκέφτονται πολύ σοβαρά τη δυνατότητα να αποκτήσουν παιδί ή περισσότερα παιδιά.

B.2 Στην περιοχή που κατοικώ ο πληθυσμός γερνάει εξαιτίας της κακής οικονομικής κατάστασης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Συμφωνώ απολύτως	40	35.4	35.4	35.4
Συμφωνώ	39	34.5	34.5	69.9
Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	23	20.4	20.4	90.3
Διαφωνώ	10	8.8	8.8	99.1
Διαφωνώ απολύτως	1	.9	.9	100.0
Total	113	100.0	100.0	

B.2 Στην περιοχή που κατοικώ ο πληθυσμός γερνάει εξαιτίας της κακής οικονομικής κατάστασης

B.2 Στην περιοχή που κατοικώ ο πληθυσμός γερνάει εξαιτίας της κακής οικονομικής κατάστασης

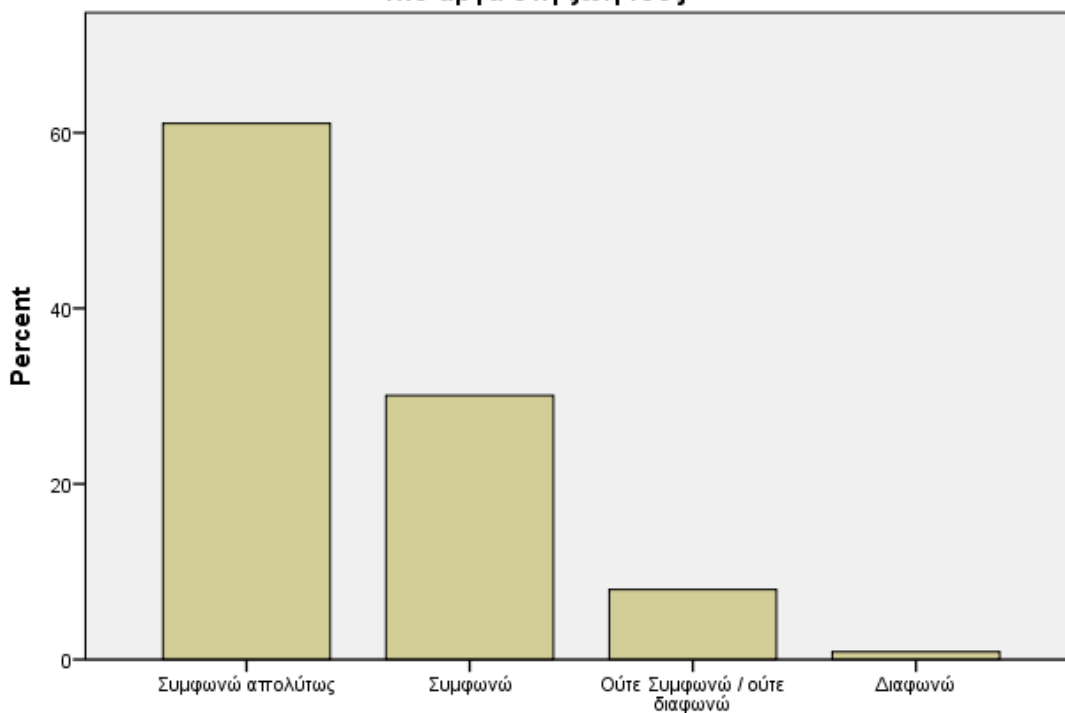
B.3 Στην περιοχή που κατοικώ οι νέοι δημιουργούν δική τους οικογένεια όλο και πιο αργά στη ζωή τους

Επιπλέον φαίνεται από την παρούσα έρευνα πως στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, οι νέοι αποκτούν οικογένειες όλο και πιο αργά στη ζωή τους. 91,2% των συμμετεχόντων διαπιστώνει αυτή την τάση που είναι άμεσα συσχετισμένη με τον μικρότερο αριθμό τέκνων ανά οικογένεια, καθώς με την αύξηση της ηλικίας συχνά μειώνεται η γονιμότητα του ζευγαριού.

B.3 Στην περιοχή που κατοικώ οι νέοι δημιουργούν δική τους οικογένεια όλο και πιο αργά στη ζωή τους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Συμφωνώ απολύτως	69	61.1	61.1	61.1
	Συμφωνώ	34	30.1	30.1	91.2
	Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	9	8.0	8.0	99.1
	Διαφωνώ	1	.9	.9	100.0
	Total	113	100.0	100.0	

B.3 Στην περιοχή που κατοικώ οι νέοι δημιουργούν δική τους οικογένεια όλο και πιο αργά στη ζωή τους

B.3 Στην περιοχή που κατοικώ οι νέοι δημιουργούν δική τους οικογένεια όλο και πιο αργά στη ζωή τους

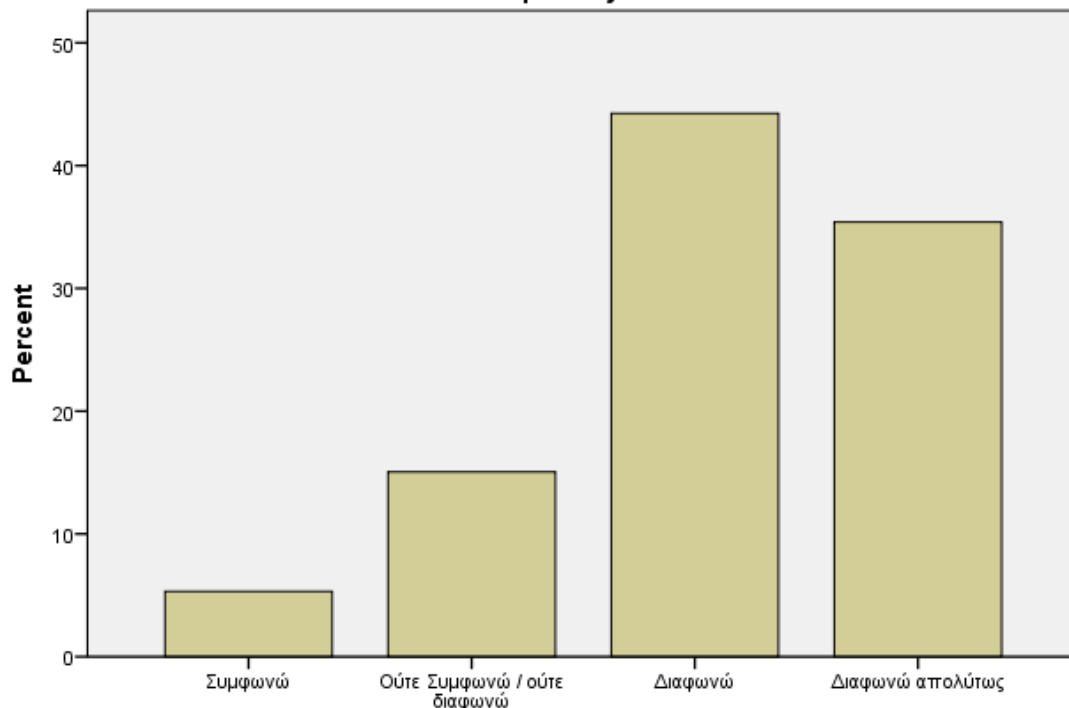
B.4 Στην περιοχή που κατοικώ υπάρχουν πολιτικές και δράσεις υποστήριξης της οικογένειας

Η άποψη της συντριπτικής πλειοψηφίας των συμμετεχόντων στην έρευνα είναι πως δεν υπάρχουν οι απαραίτητες πολιτικές και δράσεις που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν την οικογένεια. Το γεγονός ότι 79,6% των συμμετεχόντων θεωρεί πως στην ΠΔΕ δεν υπάρχουν οι προαναφερθείσες πολιτικές, καταδεικνύει ένα έντονο έλλειμμα και μία ξεκάθαρη ανάγκη των πολιτών σχετικά.

B.4 Στην περιοχή που κατοικώ υπάρχουν πολιτικές και δράσεις υποστήριξης της οικογένειας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Συμφωνώ	6	5.3	5.3	5.3
Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	17	15.0	15.0	20.4
Διαφωνώ	50	44.2	44.2	64.6
Διαφωνώ απολύτως	40	35.4	35.4	100.0
Total	113	100.0	100.0	

B.4 Στην περιοχή που κατοικώ υπάρχουν πολιτικές και δράσεις υποστήριξης της οικογένειας

B.4 Στην περιοχή που κατοικώ υπάρχουν πολιτικές και δράσεις υποστήριξης της οικογένειας

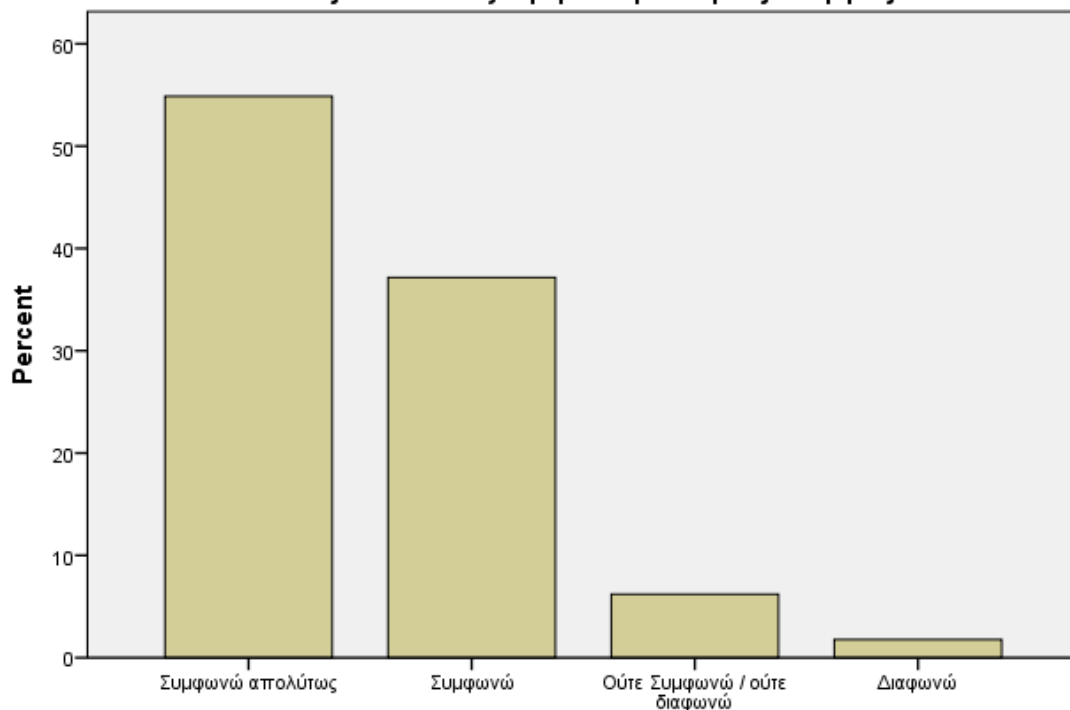
B.5 Στην περιοχή που κατοικώ διαπιστώνω «καθυστέρηση-αναβολή» της τεκνοποίησης των νέων ζευγαριών για λόγους ανεργίας

Η ανεργία φαίνεται να παίζει και αυτή πολύ σημαντικό ρόλο στην αναβολή της απόφασης δημιουργίας οικογένειας. 92% των συμμετεχόντων πιστεύει πως η ανεργία είναι καθοριστικός παράγοντας που καθυστερεί την δημιουργία οικογένειας.

B.5 Στην περιοχή που κατοικώ διαπιστώνω «καθυστέρηση-αναβολή» της τεκνοποίησης των νέων ζευγαριών για λόγους ανεργίας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Συμφωνώ απολύτως	62	54.9	54.9	54.9
Συμφωνώ	42	37.2	37.2	92.0
Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	7	6.2	6.2	98.2
Διαφωνώ	2	1.8	1.8	100.0
Total	113	100.0	100.0	

B.5 Στην περιοχή που κατοικώ διαπιστώνω «καθυστέρηση-αναβολή» της τεκνοποίησης των νέων ζευγαριών για λόγους ανεργίας

B.5 Στην περιοχή που κατοικώ διαπιστώνω «καθυστέρηση-αναβολή» της τεκνοποίησης των νέων ζευγαριών για λόγους ανεργίας

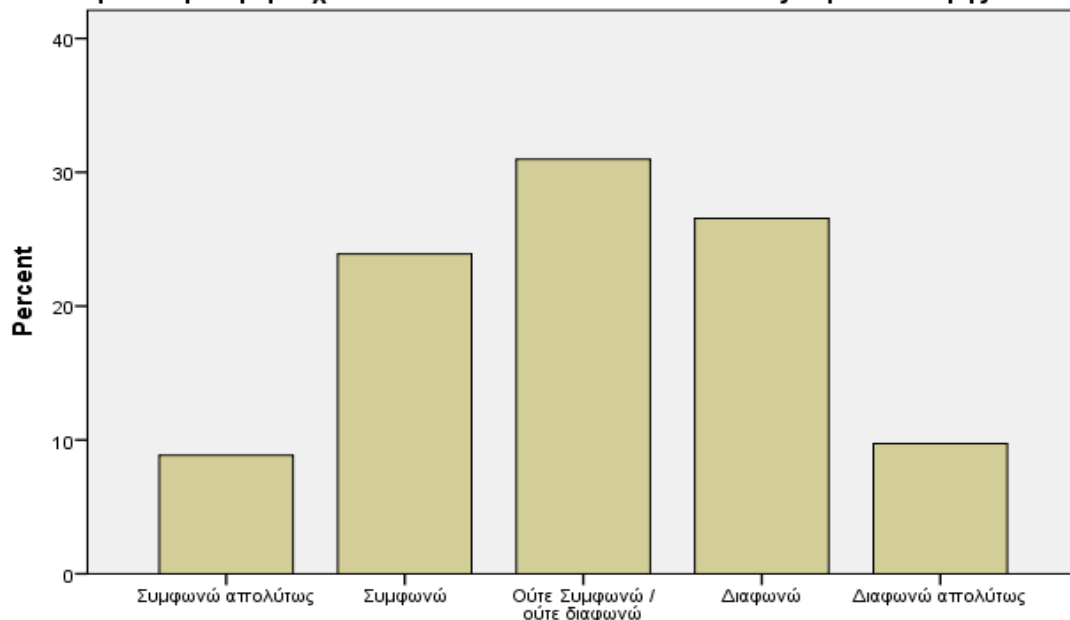
B.6 Στην περιοχή που κατοικώ το να αποκτήσει παιδί ένα ζευγάρι σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά αποτελεί απλώς θέμα επιλογής

Σχετικά με το κατά πόσο η απόκτηση παιδιών αποτελεί θέμα επιλογής ή απλώς θέμα εξωτερικών συνθηκών οι απαντήσεις είναι ίσο-μοιρασμένες, προσομοιάζοντας με κανονική κατανομή. Εδώ βλέπουμε για πρώτη φορά την πιθανότητα η αναβολή της οικογένειας να οφείλεται σε άλλους λόγους, πέραν της ανεργίας/ οικονομίας κτλ.

B.6 Στην περιοχή που κατοικώ το να αποκτήσει παιδί ένα ζευγάρι σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά αποτελεί απλώς θέμα επιλογής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Συμφωνώ απολύτως	10	8.8	8.8	8.8
Συμφωνώ	27	23.9	23.9	32.7
Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	35	31.0	31.0	63.7
Διαφωνώ	30	26.5	26.5	90.3
Διαφωνώ απολύτως	11	9.7	9.7	100.0
Total	113	100.0	100.0	

B.6 Στην περιοχή που κατοικώ το να αποκτήσει παιδί ένα ζευγάρι σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά αποτελεί απλώς θέμα επιλογής

B.6 Στην περιοχή που κατοικώ το να αποκτήσει παιδί ένα ζευγάρι σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά αποτελεί απλώς θέμα επιλογής

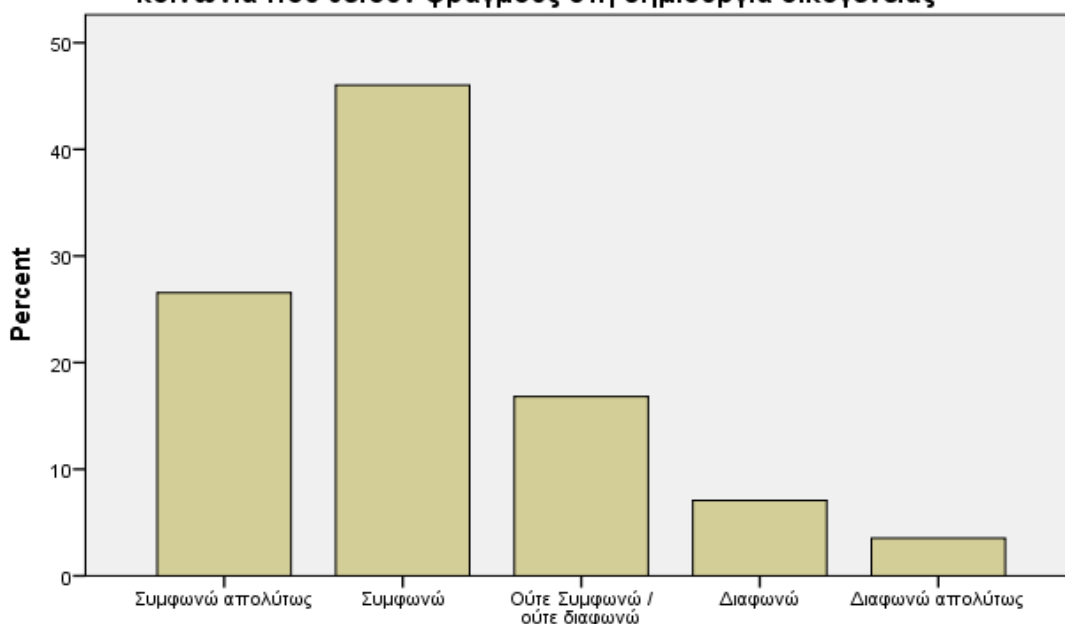
B.7 Στην περιοχή που κατοικώ, το να αποκτήσει ένα ζευγάρι παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά, αντανακλά συνθήκες στην κοινωνία που θέτουν φραγμούς στη δημιουργία οικογένειας

Από την άλλη πλευρά, το 72,6% θέτει κοινωνικά ζητήματα που εμποδίζουν τα ζευγάρια να αποκτήσουν οικογένεια. Εδώ φαίνεται ότι τα εμπόδια δεν είναι μόνο οικονομικής αλλά και κοινωνικής φύσης. Το ζήτημα αυτό περιγράφεται παρακάτω στην ανοιχτή ερώτηση.

B.7 Στην περιοχή που κατοικώ, το να αποκτήσει ένα ζευγάρι παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά, αντανακλά συνθήκες στην κοινωνία που θέτουν φραγμούς στη δημιουργία οικογένειας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Συμφωνώ απολύτως	30	26.5	26.5	26.5
Συμφωνώ	52	46.0	46.0	72.6
Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	19	16.8	16.8	89.4
Διαφωνώ	8	7.1	7.1	96.5
Διαφωνώ απολύτως	4	3.5	3.5	100.0
Total	113	100.0	100.0	

B.7 Στην περιοχή που κατοικώ, το να αποκτήσει ένα ζευγάρι παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά, αντανακλά συνθήκες στην κοινωνία που θέτουν φραγμούς στη δημιουργία οικογένειας

B.7 Στην περιοχή που κατοικώ, το να αποκτήσει ένα ζευγάρι παιδιά σε μεγαλύτερη ηλικία ή να μην έχει καθόλου παιδιά, αντανακλά συνθήκες στην κοινωνία που θέτουν φραγμούς στη δημιουργία οικογένειας

B.8 Ποιες είναι αυτές οι συνθήκες;

Οι συνθήκες που βάζουν εμπόδια στη δημιουργία οικογένειας όπως καταγράφηκαν με ανοιχτή ερώτηση είναι:

- Αβεβαιότητα για το μέλλον
- Ανεργία
- Χαμηλό εισόδημα
- Κακή ποιότητα ζωής
- Φόβος επιπλοκών εγκυμοσύνης λόγω ηλικίας
- Δύσκολες ανθρώπινες σχέσεις
- Στέγη/ εύρεση στέγης
- Εργασιακή εξουθένωση
- Ατομικότητα , αποδόμηση οικογένειας
- Η μη στήριξη πολυτέκνων
- Η απουσία κοινωνικών πολιτικών και πολιτικών πρόνοιας
- Φύλαξη μικρών παιδιών
- Μηδενικός ελεύθερος χρόνος για την ανατροφή παιδιών
- Υπογονιμότητα

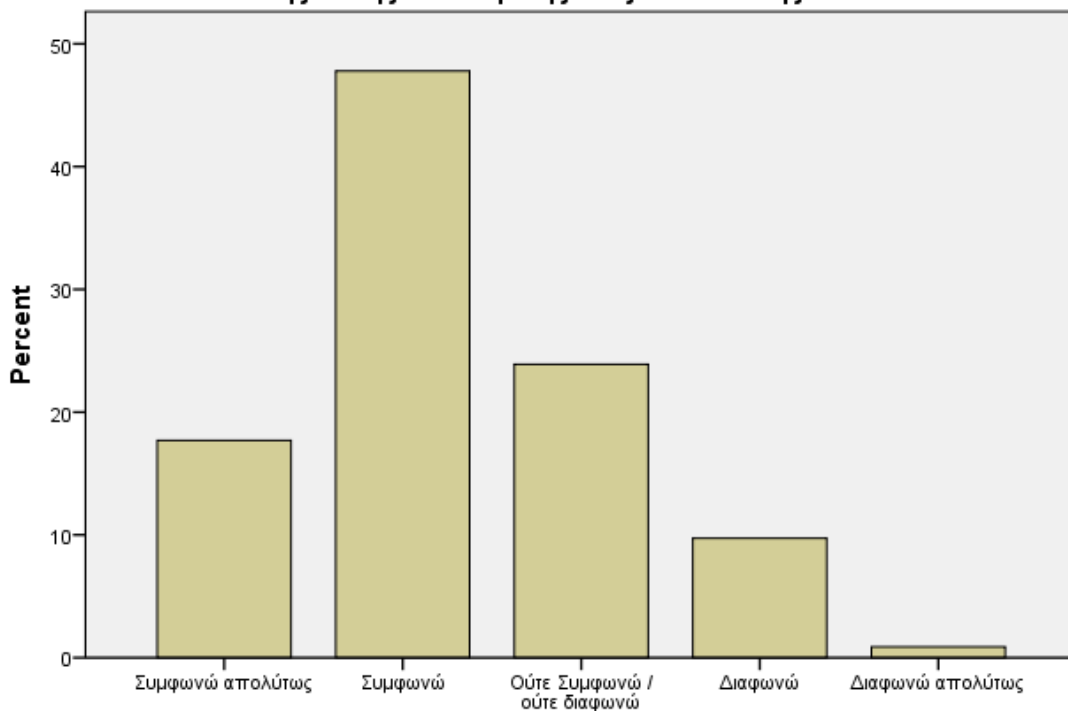
B.9 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της κακής οικονομικής τους κατάστασης

Επιπλέον σχετικά με τις αιτίες που χωρίζουν τα ζευγάρια, μεγάλο ποσοστό των συμμετεχόντων, ίσο με 65,5% τις αποδίδει σε θέματα κακής οικονομικής κατάστασης. Εδώ φαίνεται όχι όνο το κομμάτι των οικονομικών προκλήσεων στη δημιουργία οικογένειας, αλλά και η γενικότερη επισφάλεια του γάμου, εξαιτίας κακής οικονομικής κατάστασης, με την επίδραση που μπορεί να έχει αυτό σε θέματα όπως η ψυχική υγεία, ο ελεύθερος χρόνος κ.α.

B.9 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της κακής οικονομικής τους κατάστασης

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Συμφωνώ απολύτως	20	17.7	17.7	17.7
Συμφωνώ	54	47.8	47.8	65.5
Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	27	23.9	23.9	89.4
Διαφωνώ	11	9.7	9.7	99.1
Διαφωνώ απολύτως	1	.9	.9	100.0
Total	113	100.0	100.0	

B.9 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της κακής οικονομικής τους κατάστασης

B.9 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της κακής οικονομικής τους κατάστασης

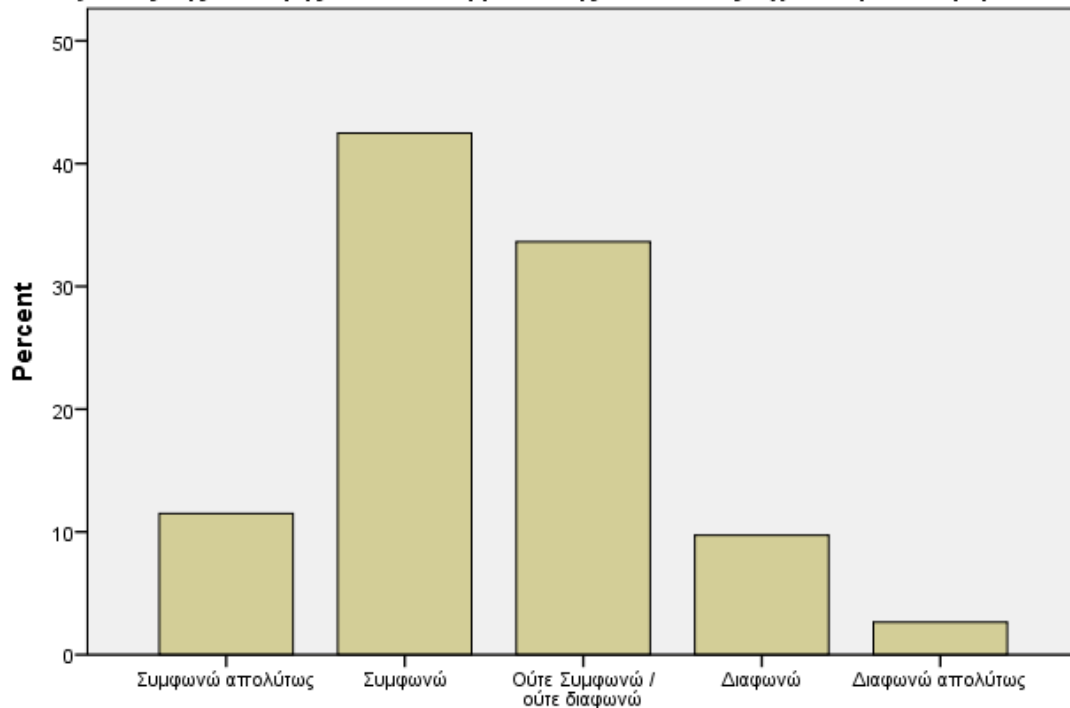
B.10 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της αλλαγής των αντιλήψεων της κοινωνίας σχετικά με τον γάμο

Μία άλλη παράμετρος που καθιστά τη λύση του γάμου ευκολότερη είναι η αλλαγή των αντιλήψεων της κοινωνίας σχετικά με το γάμο. Στο δυτικό κόσμο αυτό αποτελεί ένα καθολικό φαινόμενο που είναι ορατό και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, με το 54% να συμφωνεί σχετικά.

B.10 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της αλλαγής των αντιλήψεων της κοινωνίας σχετικά με τον γάμο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Συμφωνώ απολύτως	13	11.5	11.5	11.5
	Συμφωνώ	48	42.5	42.5	54.0
	Ούτε Συμφωνώ / ούτε διαφωνώ	38	33.6	33.6	87.6
	Διαφωνώ	11	9.7	9.7	97.3
	Διαφωνώ απολύτως	3	2.7	2.7	100.0
Total		113	100.0	100.0	

B.10 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της αλλαγής των αντιλήψεων της κοινωνίας σχετικά με τον γάμο

B.10 Στην περιοχή που κατοικώ τα ζευγάρια χωρίζουν πιο εύκολα σήμερα εξαιτίας της αλλαγής των αντιλήψεων της κοινωνίας σχετικά με τον γάμο

B.11 Γνωρίζετε πρωτοβουλίες που έλαβε η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος;

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα δε γνωρίζουν καμία πρωτοβουλία της ΠΔΕ για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος. Προφανώς πρωτοβουλίες που εμμέσως βοηθούν, όπως η φύλαξη των παιδιών ή η επιμόρφωση των ανέργων που έχουμε δει σε άλλες έρευνες, δε συνδέονται από τους συμμετέχοντες με αυτό καθαυτό το δημογραφικό πρόβλημα.

B.11 Γνωρίζετε πρωτοβουλίες που έλαβε η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	NAI	3	2.7	2.7	2.7
	OXI	110	97.3	97.3	100.0
	Total	113	100.0	100.0	

B.12 Αν ΝΑΙ, ποιες πρωτοβουλίες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας θεωρείτε πετυχημένες στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος;

Ενδεικτικά κάποιες απαντήσεις:

- Για την αντιμετώπιση της ανεργίας δράσεις που να προβάλουν τις ιδέες της οικογένειας της συνύπαρξη των παιδιών.
- Κίνητρα για στέγη
- Πρόγραμμα Εναρμόνιση
- Χωρίς να έχω δει κάτι, δεν πιστεύω ότι η ΠΔΕ έχει λάβει ουσιαστικά μέτρα

B.13 Ποιες (επιπλέον) κατά τη γνώμη σας πρωτοβουλίες θεωρείτε ότι μπορεί να λάβει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος;

Κάποιες από τις πιο ενδιαφέρουσες προτάσεις των συμμετεχόντων παρουσιάζονται παρακάτω:

- Ανάπτυξη εργασιακών ευκαιριών
- Ανάπτυξη, θέσεις εργασίας
- Βρεφονηπιακοί σταθμοί και μεταφορά παιδιών . Κίνητρα στις επιχειρήσεις να δίνουν περισσότερες άδειες στους γονείς τουλάχιστον τα πρώτα 3 χρόνια
- Δημιουργία θέσεων εργασίας, αξιοποίηση όλων των ευρωπαϊκών προγραμμάτων
- Δουλειές για τους νέους, κίνητρα να μένουν στον τόπο τους.
- Δωρεάν παροχές σε άτομα με παιδιά, όπως βασικά τρόφιμα και υπηρεσίες υγείας.
- Δώρο (χρηματικό;) για κάθε γέννηση τέκνου πέραν του ενός.
- Ενίσχυση τοπικής οικονομίας και νέες θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο
- Ενίσχυση των νέων μητέρων που θέλουν να μείνουν στο σπίτι μέχρι τα 2 χρόνια του παιδιού τους ώστε να το μεγαλώσουν και να θέλουν να αποκτήσουν κι άλλα παιδιά
- Επιδότηση ζευγαριών για τεκνοποίηση μέσω τεχνητής γονιμοποίησης,
- Επιχορηγήσεις σε πολύτεκνους
- Εργασία στις μητέρες, Επιπλέον επιδόματα
- Θέσεις εργασίας για ΟΛΟΥΣ, Δωρεάν κατοικία στους ΜΗ προνομιούχους.
- Κίνητρα για νέους στην αγορά εργασίας με τα 7μηνα δεν ζει κανείς, είναι περισσότερο θέμα κεντρικής πολιτικής
- Κίνητρα και αντίστροφη κλίματος .δημιουργία προτύπου οικογένειας και ευτυχίας
- Μείωση της ανεργίας - ευκαιρίες για εργασία στα άτομα νέας ηλικίας
- Μείωση φόρων με κάθε παιδί και επίδομα
- Να δώσει κίνητρα στους νέους να μπορέσουν να δημιουργήσουν οικογένεια.

- Οικονομικά κίνητρα
- οικονομικά κίνητρα, ευκαιρίες απασχόλησης (και εξ αποστάσεως)
- Οικονομική ενίσχυση
- Οικονομική στήριξη, δίκτυο υποστήριξης
- Οργάνωση δικτύου στήριξης των νέων ζευγαριών για την ανατροφή των παιδιών: σεμινάρια, βοήθεια με τη φύλαξη των παιδιών στο σπίτι, δημόσιοι βρεφονηπιακοί σταθμοί, δημόσια ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, συνεργασία με παιδιάτρους για παροχή δωρεάν υπηρεσιών στους νέους γονείς.
- Προσέλκυση επενδυτών για θέσεις εργασίες
- Προσφορά νέων θέσεων εργασίας για νέους ανέργους πτυχιούχους προκειμένου να εξασφαλίσουν εν σταθερό μακροπρόθεσμο εισόδημα. Θα έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία νέων οικογενειών καθώς θα μπορούν να ανταπεξέλθουν οι νέοι στις ανάγκες της οικογένειας
- Στήριξη για την φύλαξη των παιδιών, στήριξη στην διαδικασία υποβοηθούμενης εγκυμοσύνης
- Στήριξη δίτεκνων και πάνω οικογενειών, φύλαξη μικρών παιδιών
- Στήριξη επιχειρηματικότητας στον αγροτικό τομέα κοινωνική πρόνοια
- Χορήγηση επιδόματος στέγασης ή επιδότησης επιτόκιου για αγορά κατοικίας
- Χρηματοδότηση με μορφή επιδόματος στα νέα ζευγάρια, διάθεση ακινήτων με χαμηλό μίσθωμα.

Βασικά Συμπεράσματα Έρευνας και Περιορισμοί

Ο βασικός περιορισμός της έρευνας που δεν επιτρέπει πιο σύνθετες στατιστικές αναλύσεις είναι το μέγεθος του δείγματος. Παρά το γεγονός ότι το δείγμα φαίνεται να είναι σε γενικές γραμμές αντιπροσωπευτικό, 113 άτομα από μία περιφέρεια με 680 χιλιάδες κατοίκους είναι σίγουρα αποτρεπτικό για την εξαγωγή πολύ ασφαλών συμπερασμάτων.

Από την άλλη πλευρά, από το σύνολο των απαντήσεων και των προτάσεων, φαίνεται ότι το δημογραφικό αποτελεί ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα της ΠΔΕ που απασχολεί τους πολίτες της. Το δημογραφικό συνδέεται με την αναβολή ή τη μη δημιουργία οικογένειας από τα νέα ζευγάρια, γεγονός που μπορεί να οφείλεται σε μία πληθώρα οικονομικών, εργασιακών, κοινωνικών και μορφωτικών συνθηκών.

Ουσιαστικά το ζητούμενο είναι να βοηθηθούν με τους κατάλληλους τρόπους αυτοί οι νέοι που ενώ θέλουν να αποκτήσουν παιδιά, για κάποιους από τους

παραπάνω λόγους δεν το αποφασίζουν. Οι δράσεις υποστήριξης θα μπορούσαν, όπως φάνηκε και από τις ανοιχτές ερωτήσεις, να περιλαμβάνουν διάφορες πρωτοβουλίες όπως διευκολύνσεις στην εύρεση εργασίας, επιδότηση στέγης, επιδότηση/ βοήθεια σε ιατρικά θέματα σχετικά με τη γονιμότητα κ.α. Σε κάθε περίπτωση, και δεδομένων των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι νέοι, θεωρείται ότι η ΠΔΕ έχει λάβει οποιαδήποτε σχετική πρωτοβουλία καταπολέμησης του δημογραφικού προβλήματος. Η παρούσα έρευνα, παρουσιάζει ένα ικανό αριθμό ιδεών/ προτάσεων ώστε να νιώσουν οι πολίτες της περιοχής, και ακόμα περισσότερο τα νέα ζευγάρια μία υποστήριξη σχετικά.